



Утверждено
Директор
И.И. Сафаров



Айтывлар ва аталар сезлер

Алиева З.К.

Айтывлар ва аталар сезлер

1. Кёсени малы, гез алда яхшы.
2. Алтын'табылгъан еринде сыйлы.
3. Атанг булан макътанма, атынг булан макътан.
4. Къол къолну жувар, къол да бетин жувар.
5. Адилли иш этген адилсизден къоркъмас.
6. Анасын сыйламагъан сыйдан тюшер.
7. Ватандашым - къардашым, къыйынлы гюн Гелгенде мени уллу сырдашым.
8. Гюнчю гюн гёрмес, тилчи сый гёрмес.
9. Гъакъылданулла байлыкъ да, билимден уллу хазна да ёкъ.
10. Дослукъ бар уйде къайгъы болмас.
11. Къоркъгъангъа къош - къош, къоркъмагъангъа боппобош.
12. Гёзелдирик салгъан булан гёз гермей.
13. Гишини атына минген тез тюшер.
14. Эсгини гиймеген янгыны хадин билмес.
15. Адамны хадин адам билер.
16. Гючлюлер гемени топуракъдан юютюр.
17. Яманны яласы югъар, къазанны къарасы югъар.
18. Обзюню гёзюндеги аркъалыкъны гёрмей, гишини гёзюндеги чёпню гёре.
19. Питнечини сёзине къарама, обзюне къара.
20. Саякъ къыдыргъан таякъ табар.
21. Элни сырын бек сакъла.
22. Эл намусун кютмеген - элни ичинде абыр-сыйгъа етмеген.

23. Йыртыкъ тондан эр чыгъар.
24. Атны къамучу оьлтюрер, эрни намус оьлтюрер.
25. Аврув атдан йыгъар.
26. Язда йыландан къоркъгъан къышда аркъандан къоркъар.
27. Чичгъангъа оьлюм, мишикге оюн.
28. Мен-бий, сен - бий, атгъа бичен ким салар.
29. Сен тюлюкю бусанг, мен къуйрукъуман.
30. Ялгъанчыны шагъаты янында болар.
31. Алаша булут-ёлдашым, гиччи къойчу-къурдашым.
32. Арив азар, къылыкъ озар.
33. Атны яхшысы тизинден белгили, игитни яхшысы сёзинден белгили.
34. Байгъа инанып, ярлы эки оьгюзюнден къуру къалгъан.
35. Ахшамгъы тувар бек отлар.
36. Гъайгев къонакъ уй есин сыйлар.
37. Янгыз терек бав болмас, янгыз таш къала болмас.
38. Татувсуз ашгъа туз, гъакъылсыз башгъа сёз кар этмес.
39. Ким гишиге къую къазса, оьзю тюшер.
40. Не чачсанг, шону орарсан.
41. Тъар кимни де бир дерти, тирменчини сув дерти.
42. Оьзюнгнюки тюз буса, гъеч бир затдан тартынма.
43. Пастан бишди - салкъын тюшдю.
44. Янгыз яшав яйнатмас.
45. Йыламайгъан яшгъа эмчек бермес.
46. Арив болмакъ гёздендир.
47. Янгыз терекден бав болмас.

48. Яш яшлыгъын, кыш кышлыгъын этмей кьоймас.
49. Самурсакъ баш гьажгъа баргъан учун татли болмас.
50. Яхшы айтгъангъа яш кьарар.
51. Яхшы бергинче, яман чыдамас.
52. Ярма чилав да, этли кьувурма да бир йимик болмас.
53. Бир хапгъан булан итгоймас, бирдагъы хапма еси де кьоймас.
54. Ана айтгъанны этмеген, мурадына етмеген.
55. Явунлар явса, ер яшнар.
56. Чайналмаса, аш да ютулмай.
57. Гёзюнг авруса, кьолунгну байла, кьурсагъынг авруса, авзунгну байла.
58. Яманлар тувса, дав башлар.
59. Ат оьлсе, ери кьалар, игит оьлсе, аты кьалар.
60. Ал дёгерчик гьыз этсе, арты да шондан юрюр.
61. Заманлар гетседе, халкъ гетмес.
62. Оьгюз оьлсе - эт, арба сынса - агъач.
63. Бёрю де, итлер де ярашса, кьотанда кьойлар кьалмас.
64. Тар юрекли бар болмас, бар юрекли тар болмас.
65. Ялгъандан жиргенмеген ямандан да жиргенмес.
66. Итге чарыкъ тиксенг, оьзюнг ашарсан.
67. Багъанасыз урушгъан, писирёвсюз ярашар. 68. Оьсмейген билим гюн сайын кемир.
69. Юз сугъарма, гюз сугъар.
70. Йесси ёкьну бёрю ашар.
71. Ишлемеген тишнемес.
72. Сакъла саламны, гелир заманы.

73. Оъзю билмесе - бир балагъ, айтгъан башына гирмесе - балагъ.
74. Токътагъан ял алыр, юрюген ёл алыр.
75. Миллетине намарт болгъан атасын сатар.
76. Бизде де болар балыкъ, биз де боларбыз тарыкъ.
77. Бавда юзюм бишгенде салам - калам кёп болар.
78. Мишик баласын ашамагъа суйгенде кюлге булгъар.
79. Геч гелген къонакъ янындан ашар.
80. Болгъан шге болат бол.
81. Тойгъан сонг ит гъапламас.
82. Суймей берген сув сувсабын басылтмас.
83. Гетген оъмюр къайтып гелмес.
84. Илму отда ялламайгъан хазнадыр.
85. Сёйлер сёзюнг тюзлеп айт, дёрт де янынг гёзлеп айт.
86. Къылыкъ билмес гишиге къыйын болур бу дюнья.
87. Кёп яшагъан кёп билмес, кёпню гёрген кёп билер.
88. Къолу билген бал ашар.
89. Гъакъыллы гёргенин айтар, агъмакъ билгенин айтар.
90. Билмесни билеги аврумас.
91. Битмейген хазна суйсенг, илму ал.
92. Алим болмакъдан адам болмакъ къыйын.
93. Къазан асмакъ- къатынгъа, агъач ярмакъ - эркекге.
94. Атылмакъдан атылгъан, иштаны хавгъа батылгъан.
95. Абзар алгъынча, хоншу ал.
96. Башда гъакъыл болмаса, эки аякъгъа гюч болар.
97. Ач гелгенни тойдургъан, геч гелгенни къондургъан.

98. Къаз йимик къычырамандеп, къаргъаны къурсагъы ярылгъан.
99. Сез булан халкъланы къошмагъа да болар, айырмагъада болар.
100. Уясында не гёрсе, учгъанында шону этер.
101. Арна - будай аш экен, алтын - гюмюш таш экен.
102. Къайтгъан малны хайыры бар.
103. Халкъ булан гёрген къара гюн де байрамдыр.
104. Къызым сагъа айтаман, гелиним сен тынгла.
105. Къартны несиде болгъан, къызыл песиде болгъан.
106. Заманында чанг чыгъармас эрлеге, къартлыгъында къала бузса, инанмас.
107. Айтылгъан сёз - атылгъан окъ.
108. Айтылмагъан сёзге ес бусанг, айтылгъан сонг ону къулусан.
109. Бир къулагъындан гирип, бириси къулагъындан чыгъа.
110. 110. Кисенгде малыкъ ёкъ буса, тилинге балынг ёкъму?
111. Сёзю сёзге ошамай, авзу сёзден бошамай.
112. Тилде сюек ёкъ, амма сюек сындыра.
113. Тили барны тиркесиде бар.
114. Яман сёзден бал чыкъмас, яхшы сёзден май чыгъар.
115. Яхшы сёз - жан азыгъы, яман сёз - баш къазыгъы.
116. Эшик башдагъы чарыкъланы сен токмакълайбусанг
сен токмакъла, сен токмакъламай бусанг мен токмакълайман.
(скороговорка)
117. Къазан къара, къан къызыл.
Оракъ къынгыр, чалгъы тюз.
Эки жимчыкъ да дёрт гёз,
Шону билчи яхшы къыз. (загадка на логику)

118. Юртда адам болмаса тебе башга ит чичар.

119. Барсын гелсин бу гиши, гьеч битмесин муну иши.

120. Ана тилин билмейген ата юртун танымас.

121. Ана аявлу йимик, ана тилде аявлу.

Дюнъядагы бары зат анна тилге байлавлу.

122. Ана тил азса, халкь азар.

123. Ана тилин сыйлагъан уялмас.

124. Алгъасавлукъ пашманлыкъны кьызардашыдыр.

125. Къайнашгъан къанын бузар, сабурлукъ санын бузар.

126. Гъакъыллы бирден англар, гъакъылсыз мингден де англамас.

127. Ишлейгенде маймакълай, ашайгъанда ойнакълай.

128. Бавурлу болагъан башындан белгили.

129. Ашап тоймагъан, ялап да тоймажакъ.

130. Къоян йылгъынны тюбюне яшынып сейлей:

«Ассаламу - Аллейкум, йылгъын, чийинден къурусу бек янагъан!»-
«Вааллейкум - Ассалам, къоян, этинден шорпасы татли болагъан!»-
дей йылгъын.